

**ZRÍNYI MIKLÓS NEMZETVÉDELMI EGYETEM
HADTUDOMÁNYI DOKTORI ISKOLA**

TOMOLYA JÁNOS mérnök alezredes

**A NATO ÚJ KIHÍVÁSAINAK HATÁSA A MAGYAR HONVÉDSÉG
SZÁRAZFÖLDI HADERŐ CSAPATAINAK VEZETÉSÉRE, IRÁNYÍTÁSÁRA ÉS
A TÖRZSEK KIALAKÍTÁSÁRA**

**Című DOKTORI (PhD) ÉRTEKEZÉS
szerzői ismertetője**

Témavezető: Dr. Szabó György nyá. alez. egyetemi docens (PhD)

Budapest, 2009

1. A tudományos probléma megfogalmazása, aktualitása

A NATO történelmi válaszúthoz érkezett. A Szövetség a XXI. század elején új kihívásokkal, és kockázatokkal néz szembe egy változóban lévő nemzetközi biztonsági környezetben. Erre a kihívásra a NATO úgy reagált, hogy egy ambiciózus átalakítási és megújulási folyamatba vágott bele. A ma és a holnap várható kihívásainak kezeléséhez a NATO vezetési struktúrája átalakításra került és talán a legfontosabb döntés a NATO Reagáló Erők, (NATO Response Forces /NRF/ a továbbiakban NRF), létrehozása volt. Ma új fenyegetések jelentkeznek, amelyek minőségileg és mennyiségileg egyaránt különböznek a XX. század hagyományos kihívásaitól. Világos munkamegosztás jött létre a Szövetséges Műveleti Parancsnokság, (Allied Command Operations /ACO/ a továbbiakban ACO) és a Szövetséges Átalakítási Parancsnokság, (Allied Command Transformation /ACT/ a továbbiakban ACT) között: ACO határozza meg a követelményeket, az ACT pedig kidolgozza a kiképzési normatívákat, folyamatosan gyűjti és feldolgozza a tapasztalatokat.

Mára, az ún. „expedíciós” jellegű haderőre van szüksége a NATO-nak, amely fenntartásához más jellegű logisztikai biztosításra van szükség. Ez abból következik, hogy míg a hidegháború alatt a NATO haderők hazájukban vagy annak közelében (ez alól kivétel az Észak-Amerikából áttelepülő amerikai, kanadai haderő) harcoltak volna, természetesen igénybe vehették volna a hazai logisztikai biztosítás lehetőségeit. Egy expedíciós jellegű erő fenntartása más elvek szerint lehetséges, felértékelődnek olyan képességek, mint a hadászati légi és tengeri szállítási képességek. A NATO tagsággal vállalt feladatok nem csupán politikai értelemben vett kötelezettségekről szólnak, hanem háborús és nem háborús katonai műveletekben való aktív részvételt is feltételeznek. Ugyanakkor, a Védelmi Felülvizsgálatot követő, felső szintű stratégiai döntések gyökeresen kívánták átalakítani a magyar haderőt egy új, a NATO szövetségi struktúrájához jobban igazodó szervezetet kívántak létrehozni.

Az átalakítás azonban nem volt problémamentes. Az első problémát az jelentette, hogy a MH átalakítása szempontjából a legfontosabb külső tényező, a NATO önmaga is átalakulóban van. Újrafogalmazza a védelmi politikáját, átalakította ambíció szintjét, megújította a doktrínarendszerét és ezzel az MH-nak is lépést kell tartani, ami azt is jelenti, hogy a haderőreformot folytatni kell. A jelenleg is finomítás alatt lévő szövetséges doktrínarendszer, Allied Joint Publication /AJP/, csúc doktrínájában az AJP-01(C)-ben, a műveleti területet lefedő AJP-3(A)-ban és a szárazföldi erők vezetési kérdéseit taglaló AJP 3.2.2-ben leírt törzsstruktúrát, funkcionális területek szerint osztják fel. Ezzel együtt folyik a NATO új vezetési struktúrájának kiépítése is. (ACO és ACT létrehozása, a parancsnokságok számának csökkentése, az NRF életre hívása stb.) Mélyreható reformok tanúi lehetünk a NATO Védelmi Tervezési Rendszer (áttérés a kettő éves tervezésről a négyévesre és a tízéves fejlesztési ciklus bevezetése), a Műveleti Tervezés területén a NATO Válságreagáló Rendszer (NATO Crisis Response System /NCRS/) létrehozása szférájában is.

A NATO Prágai Csúcserkezte megfogalmazta azokat a kihívásokat, amelyekre reagálnia kell a szövetségi rendszernek és azokat a képességeket, amelyekkel a megújult erőknek rendelkezniük kell. 2004 májusa óta egyre erősebb kihívást jelent az Európai Unió Biztonsági és Védelmi Politikája (European Security and Defence Policy /ESDP/) is, hiszen az unió is mind konkrétabban fogalmazza meg katonai elképzeléseit.

Befejeződött a Harccsoport (Battlegroup) koncepció megvalósítása, amely alapján, hasonlóan a NRF rendszeréhez, az EU kettő zászlóalj harccsoportot képes 4-6 nap készenléti idővel alkalmazni, nyilvánvalóan elsősorban az ún. „petersbergi feladatok” végrehajtására.

Természetesen nem szabad megfeledkeznünk arról sem, hogy a háború művészetén belül a katonai vezetés elmélete is fejlődik, változik. Az elméleti, a gyakorlati valamint a technikai háttér dialektikus kapcsolatának hatására azt tapasztalhatjuk, hogy a jelenkor katonai vezetése egyre gyorsuló ütemben alakul át. Az adatátvitel sebességének egyre növekvő ütemű

fejlődése lehetővé teszi az élenjáró informatikai technológiával rendelkező országok haderői számára az ún. „döntéshozatali fölényt”, amely a döntés előkészítéséhez szükséges információszolgáltatás sebességében, az információk mennyiségében és minőségében, végső soron a döntés meghozatalának gyorsaságában és megalapozottságában nyilvánul meg.

A katonai vezetés elméletére vonatkozó tapasztalatok gyűjtése kiemelt szempont volt az iraki háború kapcsán elvégzett tapasztalatgyűjtő tevékenységnek. Az amerikai szárazföldi haderő tapasztalatokat gyűjtő, feldolgozó központ állománya által készített több mint ötszáz értékelő-elemző jelentésnek csaknem harminc százaléka kapcsolódott a fenti témához.

Az USA-ban, majd a NATO-ban is fokozatosan átvették és alkalmazták a gazdaságban a nagy szervezetek, elsősorban multinacionális vállalatoknál már jól bevált a „management” és a „leadership” vezetési elveket. A kanadai haderőnél a saját felosztásuk szerint kettő időszakot különböztettek meg a második világháborútól napjainkig, az 1946-64-ig terjedő időszakot és az 1964-2002-ig terjedő ciklust. Az elsőt „Command Era”-ként definiálták, míg a másodikat „Management Era”-nak. A XXI. századot pedig „Command by Influence Era”-nak képzelik el. A fenti kanadai felosztás alapján a magyar haderő még a hatvanas évek elején tart.

Természetesen az amerikai haderő új műveleti doktrínájában, az 1993-ban íródott Tábori Kézikönyv (Field Manuel /FM/) műveleti témájú FM 100-5-t felváltó FM 3-0 Operations-ban is, az emberi tényezőt tekintik a győzelem kivívásának legfontosabb faktorának. A NATO szárazföldi erők vezetési doktrínája, (Command and Control of Allied Land Forces /AJP 3.2.2./) is az emberi tényezőt jelöli meg a legfontosabb elemként. A magyar haderő a Varsói Szerződés fennállása alatt íródott harcszabályzata a következő módon határozza meg a vezetés fogalmát: *„A vezetés az egységek és az alegységek folyamatos irányításából, a csapatok harctevékenységének megszervezéséből és erőkifejtésüknek a megszabott harc feladat teljesítésére való összpontosításából áll”.*

Az ennek megfelelően kialakított háborús vezetési struktúra, az ABV fegyverek feltételezett alkalmazási viszonyai között, talán még célszerűnek tűnt, de egyáltalán nem foglalkozott a békevezetés problémakörével. Így az elmélete és gyakorlata nagyrészt kidolgozatlan maradt. A rendszerváltással a magyar haderő céljaiban, erőforrásaiban és működésében végbement változások a katonai vezetőket arra készítették, hogy az átszervezés keretei között keressék a vezetői munka hatékony eljárásait. A NATO haderőkben elfogadott vezetési elvek, módszerek és mindenekelőtt a nyugati vezetési kultúra adaptálásában azonban sokszor gátolta őket a, múltból örökölt, vezetési tapasztalatok és bizonyos jogszabályok visszahúzó hatása. A NATO tagság elérése óta több kísérlet történt a katonai vezetés NATO elveinek tisztázására. Tekintettel a fent vázolt tényekre, megállapítható, hogy mind az MH, mind a haderőnek vezetési rendszere tekintetében nagymértékű átalakítás került végrehajtásra, amely azonban csupán szervezeti átalakítást jelentett, és sokszor nem járt együtt egy új vezetési kultúra megteremtésével. Az átalakítás szervezeti oldalán a munka már régóta megkezdődött és új állománytáblákat adtak ki, de véleményem szerint, *ezek nem minden esetben vannak összhangban, a NATO doktrínákban megfogalmazott elvekkel, követelményekkel, az ún. J-G-S rendszerű törzsi felépítés modelljével.*

A másik probléma a vezetési kultúra megteremtése területén adódott. Talán nem túlzás azt állítani, hogy az MH jövője valahol a képzés, kiképzés, és az oktatás területén fog eldőlni. Függetlenül, attól hogy, hogy milyen haditechnikai eszközöket állítunk rendszerbe, hogy milyen állománytáblákat állítunk össze, ha nem lesznek olyan professzionista, felkészült katonáink, tiszthelyetteseink és tisztjeink, akik munkájukkal működtetni képesek a jövő haderejét. Ennél a pontnál érdemes kitekinteni a haderőreform és általában a védelem ügyének társadalmi támogatottságára. Véleményem szerint szükséges annak tudományos igényű feltérképezése, hogy a leendő magyar katonai vezetési rendszer, különös tekintettel a szárazföldi csapatok vezetési rendszerére, milyen elveken épüljön fel, és hogyan és milyen NATO követelményeknek feleljen meg, képes legyen a már említett, eléggé bonyolult

követelményrendszernek megfelelni. Olyan mélységben még ez a terület nem került kutatásra, mint az általam elvégzett munkában ezért választottam kutatásom céljául, amelyben a kutandó kérdésekre válaszokat is kerestem és megfogalmaztam!

A haderő átalakítás eredményeképpen, reményeim szerint a magyar haderő hamarosan valóban képesség alapú haderővé válik, amelyet nagy valószínűséggel nem lehet a régi hagyományos módon vezetni. Meg kell honosodnia egy vezetési kultúrának, amely ötvözi a felülről irányítás, alulról támogatás elvét, az alulról kezdeményezés, felülről támogatás elvével. Véleményem szerint a leendő új magyar vezetési kultúrának szakítania kell az autokrata vezetési hagyományokkal és a vezetők egymás közötti együttműködésben, valamint a vezetők és beosztottak közötti munkakapcsolatban nagyobb szerepet, kell szánni az egyéni képességek szabad érvényesülésének, a tudásalapú kommunikációnak és háttérbe kell szorulnia a parancsuralmi, az előjáró-beosztott közötti formális kapcsolatoknak. A vezetői filozófia középpontjába nem az engedelmesség kikényszerítése, hanem a problémamegoldó gondolkodás mindenszintű érvényesülése kerül majd. Fontos, hogy a leendő új „hardver”-hez egy új nyugati vezetési kultúrán alapuló és a NATO vezetési elveivel harmonizáló „software” kialakítása is. Úgy gondolom, hogy a NATO tagságunk vállalása óta sok tekintetben van előrelépés, de a velünk egyidőben belépő tagállamokkal szemben is van lemaradásunk.

2. A tudományos kutatás céljai és hipotézisei

Az előzőekben felvázolt kutandó kérdések megválaszolása érdekében az értekezésemben az *alábbi célokat tűztem ki*:

- A nemzetközi biztonságpolitika új típusú kihívásainak áttekintésével megállapítsam azokat a befolyásoló tényezőket, amelyek hatással lehetnek az MH vezetési és irányítási rendszerére, megfogalmazom, és párhuzamba állítom öt NATO tagállamban és egy semleges ország (Svédország) katonai vezetési elveit, a jelenleg zajló vagy a már korábban elkezdett haderőreformok irányvonalát.
- Áttekintsem a NATO vezetési doktrínáit, majd az Amerikai Egyesült Államok, az Egyesült Királyság, a Francia Köztársaság és a Svéd Királyság haderőinek vezetési szempontból történő elemzésével következtetéseket vonok le a NATO vezetési doktrínáiban megfogalmazott elvek érvényesülése, gyakorlati megvalósulása tekintetében.
- Áttekintsem az MH szárazföldi haderő csapatai vezetésének jelenlegi helyzetét, a cseh és a dán haderő vezetésének elemzésével feltárom az MH ÖHP, mint vezetési formáció kialakításának indokoltságát, a létrehozás valós okait.
- A kutatásaim témájából kapott eredmények alapján következtetéseket vonjak le, és javaslatokat fogalmazok meg, ajánlásokat adok a további felhasználásra, alkalmazásra.

3. Kutatási módszerek

A kitűzött célok elérése érdekében az alábbi kutatási módszereket alkalmaztam:

- tanulmányoztam a NATO különböző, vezetési témájú doktrínáit;
- célzott keresést folytattam az interneten a kutatási témával kapcsolatos információk, elemzések és publikációk fellelésére;
- tanulmányoztam és elemeztem a kutatási témával kapcsolatos hazai és nemzetközi törvényeket, jogszabályokat, a vonatkozó STANAG egyezményeket,¹ a hazai és külföldi szakirodalmat, a témával foglalkozó hazai és külföldi szakemberek kutatási eredményeit;

¹ Standardization Agreements — Szabványügyi Egyezmény.

- feldolgoztam és elemeztem 5 NATO tagállam (Egyesült Államok, Nagy-Britannia, Franciaország, Dánia és Csehország) valamint egy semleges ország (Svédország) fegyveres erő vezetését, az alkalmazott vezetési elvek és a NATO doktrínák érvényesülése szempontjából;
- tanulmányoztam, elemeztem és összehasonlítottam a magyar haderő vezetési szintjeit, rendszereit a megfelelő NATO standard rendszerekkel, következtetéseket vontam le és ajánlásokat fogalmaztam meg.

4. Az elvégzett vizsgálat tömör leírása fejezetenként

Az értekezést egy kötetben négy fejezetre osztottam.

Az első fejezetben a nemzetközi biztonságpolitika új elemei által létrehozott új kihívásokat és azok, a vezetési rendszerekre jelentett hatásait vizsgáltam.

Célom az volt, hogy a NATO tagságból fakadó nemzetbiztonsági kihívások elemzésével, a NATO Prágai, Isztambuli és a Rigai Csúcsértekezleteinek hatásának bemutatásával, rávilágítsak a NATO átalakításának és a magyar haderőreform összefüggéseire. Ezen túlmenően meghatározom a jövő hadviselésének új elmeit, valamint bemutassam, a koalíciós erők Irak elleni háborújának tapasztalatai fényében, a szárazföldi haderő vezetésére gyakorolt hatásokat.

A második fejezetben áttekintem a NATO vezetési doktrínáiban megfogalmazott vezetési elveket és irányítási struktúrákat, majd az USA, az Egyesült Királyság, a Francia Köztársaság és a Svéd Királyság haderőinek vezetési rendszereit mutatom be, és elemzem a NATO doktrínában meghatározott vezetési elvek érvényesülése szempontjából, megfogalmazom ezen országok katonai vezetési elveit és a haderőreformok irányvonalát.

A harmadik fejezetben áttekintem a katonai vezetés és irányítás általános funkcióit, majd bemutatom a Védelmi felülvizsgálatot követő, ún. „Stratégiai Döntések” és a 2006-2007-ben hozott, a védelmi tárcát érintő döntések, a szárazföldi haderőnem vezetésére gyakorolt hatásait.

A negyedik fejezetében javaslatot teszek a követendő vezetési elvek és törzsstruktúra kialakítására mind a honi, mind az országhatáron kívüli műveletek tekintetében. A fejezetek végén összegeztem a témával kapcsolatos kutatási eredményeimet és javaslatokat, ajánlásokat fogalmaztam meg a további felhasználásra, alkalmazásra.

A mellékletekben bemutatom, táblázatok, diagramok, vezetési struktúra ábrák segítségével a fent említett öt NATO tagállam vezetési rendszereit, a NATO átalakulását jellemző dokumentumokat.

5. Összegzett következtetések

Az elmúlt tizenöt évben a NATO-t olyan kihívások érték, amelyekre nem volt felkészülve. A Varsói Szerződés megszűnésével, a hagyományos globális szembenállásnak megfelelő katonai feladatok megszűntek, vagy átalakultak. Megjelentek a szövetség feladatrendszerében a békefenntartó műveletek, a válságkezelés feladatainak katonai támogatása is. Mára az átalakulás, a jó értelemben vett „rugalmas reagálás”, azaz a kihívásokra való reagálás, a szervezet lételemévé vált. A változó körülményekhez igazodó és átalakuló NATO a MH reformjának, átalakításának legfontosabb külső meghatározó tényezője lett.

A kutatásom eredményeképpen arra a következtetésre jutottam, hogy a fejlett nyugati államok haderői és gyakorlatilag a NATO valamennyi tagállamának hadereje az átalakítás

időszakát éli. Az átalakítások, a haderőfejlesztések célja, hogy a XXI. század biztonságpolitikai viszonyai között, megfeleljenek az új típusú katonai kihívásoknak. Az átalakítások során nagymértékben veszik figyelembe a hálózat alapú képességek nyújtotta lehetőségeket, amely, az együttműködési okok miatt, a magyar haderő számára is kihívást, interoperabilitási követelményt jelkent.

A vizsgált időszakban a Magyar Honvédség a NATO tagja lett, amelynek többek szerint megbecsült, és egy kisebbség véleménye szerint, erősen kritizált tagja. A Magyar Honvédség az Észak-atlanti Szövetség katonai küldetéseiben több helyszínen is bizonyítja képességeit. Ugyanakkor a hatékonyság növelésére még számos lehetőség mutatkozik, elsősorban a NATO doktrínáiban megfogalmazott elvek gyakorlati megvalósítása területén.

Az első fejezetben a nemzetközi biztonságpolitika új elemei által létrehozott új kihívásokat és azok, a vezetési rendszerekre jelentett hatásait vizsgáltam. Megállapítottam, hogy az Észak-atlanti Szerződés folyamatosan reagál a nemzetközi porondon jelentkező kihívásaira. A NATO reagálási folyamatának mérföldkövei a csúcserőkezeletekhez kötődnek, amelyeken keresztül hazánk is részese a reakciók kialakításának és egyúttal a végrehajtás, megvalósítás folyamatnak is.

Véleményem szerint a nemzetbiztonsági faktorok között a NATO tagság az, amely az MH reformjára, átalakítására a legnagyobb hatást gyakorolta.

Megállapítottam, hogy a jövőre vonatkozó kihívások között az alábbiakra a szövetségeseknek és a Magyar Honvédségnek is válaszokat találnia:

- A hálózat alapú hadviselés jelentette szervezeti és technikai jellegű kihívások;
- Az egyre több területen megjelenő és nagyobb mélységű összhaderőnemiség;
- A centralizált vezetés felváltása a decentralizált vezetési és döntési mechanizmussal;
- Az információ fölény adta lehetőségek kihasználása;
- Védett adatmegosztás a partnerekkel;

A második fejezetében áttekintettem a NATO vezetési doktrínáiban megfogalmazott vezetési elveket és irányítási struktúrákat, majd bemutattam az Amerikai Egyesült Államok, az Egyesült Királyság, a Francia Köztársaság és a Svéd Királyság haderőinek vezetési rendszereit, és elemeztem őket a NATO doktrínában meghatározott vezetési elvek érvényesülése szempontjából, megfogalmazom ezen országok katonai vezetési elveit és rámutattam a végrehajtott vagy folyamatban lévő haderőreformok irányvonalára.

Véleményem szerint a szövetségi rendszer az, amely ezen országok haderőreformjait determinálják, nagy erőfeszítéseket tesznek egyrészt a tett felajánlásaik teljesítésére, és mindemellett a technológiai fejlődés eredményeinek védelmi szektorban történő megjelenítésére. A NATO vezető országai, és más a világ technológiai élvonalához tartozó országok haderőiket egy jól meghatározható általános irányba fejlesztik.

Megállapításom szerint, a világ vezető fegyveres erőinek fejlesztési iránya a telepíthetőség és az expedíciós jelleg erősítése felé mutat. Logikusnak tűnik, hogy a magyar fegyveres erőknek egyfajta „követő üzemmódra” kell állni, annak érdekében, hogy képesek legyenek ezen erőkkel műveletekben résztvenni, együttműködni. Ehhez nem elegendő, a haditechnika és fegyverzet korszerűsítése, a vezetés technológiai bázisának fejlesztése, de a humán faktorára is nagy hangsúlyt kell fektetni. A NATO vezető tagállamai nem csak élenjáró technológiát alkalmaznak, de a haderő vezetését a legkorszerűbb elvek alapján kívánják megvalósítani, úgy mint a küldetés elvű vezetői stílus, a katonai szervezetek NATO elvek alapján történő megvalósítása, az expedíciós jelleg erősítését, a mátrix elvű szervezeti felépítés alkalmazása.

A harmadik fejezetben áttekintettem a katonai vezetés és irányítás általános funkcióit, majd bemutatom a Védelmi Felülvizsgálatot követő, ún. „Stratégiai Döntések” és a 2006-2007-ben hozott, a védelmi tárcát érintő döntések, a csapatok vezetésére gyakorolt hatásait.

Meglátásom szerint, arra a következtetésre lehet jutni, hogy az MH ÖHP megalakítása nem mindig a szervezeti korszerűsítés jegyében, vagy modern vezetéselméleti megfontolásokból lett végrehajtva, hanem egyszerű pénzügyi szempontok mentén került kialakításra. A parancsnokság, valójában csak a nevében összhaderőnemi, a törzsek kialakítása során a NATO doktrínákat kevésbé vették figyelembe, estenként mellőzték, az azokban foglalt elveket nem tartották fontosnak, vagy vezető elvnek.

Megállapításom szerint, tekintettel a NATO-nak tett felajánlásainkra, szükséges az MH ÖHP szervezetésnek a NATO doktrínáiban megfogalmazott elvek, törzsfelépítési metódus, és vezetési kultúra szemszögéből történő revíziója.

A negyedik fejezetben a nyugati országok a műveleteik vezetésére alkalmazott Műveleti Parancsnokságok felépítését vizsgáltam. Megállapítottam, hogy a törzsek felépítése követi a NATO doktrínákban leírt funkcionális területeket, és a területhez tartozó funkciókat, felelősségi köröket, feladatokat szigorúan veszik, alkalmazkodnak a sokszor bonyolult politikai és jogi környezethez, felkészült, jobbra polgári politikai és jogi tanácsadók alkalmazásával.

A nyugati fejlett országok haderejében megjelentek az ún. mátrix-elvű szervezeti felépítést alkalmazó katonai szervezetek. Megállapítottam, hogy a Magyar Honvédség jelenlegi vezetési szervezetén, kultúráján és rendszerén változtatni kell. A szervezeti struktúrák kialakítási során, a NATO doktrínáiban megfogalmazott vezetési elveket kell követni és azok szerint szükséges kialakítani.

Megállapításom szerint, a mátrix-elvű szervezetek kultúrájának Magyar Honvédségen belüli meghonosításával, a sokszor létszám gondokkal vagy egyenetlen leterheltséggel küzdő szervezetek gondjain enyhíteni, és a hatékonyságot növelni lehetne.

6. Új tudományos eredmények

Tudományos kutatásaimon alapuló doktori értekezésemmel alátámasztva, mások által ez idáig fel nem tárt és sehol nem publikált-tudományos eredményeket rögzítettem.

1. Elemezve a vonatkozó NATO csúcsértekezleteket, összehasonlítva a magyar haderőben végbement változásokkal, bizonyítottam a megkezdett irányvonalak szükségességét, ajánlásokat fogalmaztam meg a vezetés új elveket figyelembevevő korszerűsítésére.

2. Kutatásom során három nagyobb és három kisebb ország katonai vezetési hierarchiáját, a kialakított szervezeteit, azok kialakításának vezető elveit, a védelmi minisztériumok feladatait, a feladatokhoz hozzárendelt szervezeteit, a katonai vezetési struktúrákat, azok funkcionális felépítési és vezetési rendjét vettem össze és bizonyítottam, hogy a Magyar Honvédségnek is ebben az irányba kell fejlődnie.

3. Összevettem a NATO vezető tagállamai közül az Egyesült Államok, az Egyesült Királyság, és Francia Köztársaság, valamint három hazánkkal is összevethető lélekszámú ország, a Cseh Köztársaság, Dán Királyság, és a Svéd Királyság katonai vezetési rendszereit és rámutattam a Magyar Honvédség felső és középszintű vezetési rendszer hiányosságaira.

4. Bizonyítottam, hogy az MH jelenlegi vezetési elemeinek funkcionális összetétele, a vezetés kultúrája csak részben felel meg a NATO doktrínáiban megfogalmazottnak. Erre

alapozva fogalmaztam meg az MH Összhaderőnemi Parancsnokságra vonatkozó, konkrét átalakítási javaslatomat.

7. Ajánlások gyakorlati felhasználhatóság

Az értekezésem, saját megítélésem szerint, a szervezeti korszerűsítés, a haderőreform céljainak kitűzése, az eredmény eléréséhez szükséges metodológia kidolgozásához használható fel. Erre való tekintettel, a munkámat ajánlom a Magyar Honvédség felső szintű vezetőinek figyelmébe, elsősorban a szervezeti átalakítások során való alkalmazása tekintetében. Ajánlom továbbá, a Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem, a MK Katonai Felderítő Hivatal, a MK Katonai Biztonsági Hivatal számára. Nem utolsósorban ajánlom munkámat az MH ÖHP és alárendeltjei figyelmébe a szervezetek kialakítása során, valamint a képzések és továbbképzések folyamatába felhasználásra. Az értekezés eredményei, véleményem szerint, a következő területeken *hasznosíthatók*:

- a. *Forrásanyagként* a Magyar Honvédség tapasztalat feldolgozó és hasznosító stratégiájának megalkotása során.
- b. *Követendő elvi iránymutatásként* a Magyar Honvédség felső és közép szintű vezetési struktúrájának, katonai szervezeteinek *strukturális korszerűsítésekor és az eszközök beszerzése során*.
- c. *Referenciaanyagként* a Magyar Honvédség soron következő „Védelmi Felülvizsgálata”, „Stratégiai” felülvizsgálata” vagy haderőreformja során, az átalakítási célok és azok elérésének módszertana vonatkozásában.
- d. *Oktatási segédanyagként*, a vonatkozó mértékben, a tisztek, tiszthelyettesek oktatása felkészítése, továbbképzése során.

8. A témakörből készült publikációs jegyzék

1. L'avenir d'arme nucléaire en l'Europe, La Tribune (C.I.D.) 2001/3 68. oldal
2. Hongrie et l'aérienne de l'OTAN contre Kosovo La Tribune (C.I.D) 2001/2 42. oldal
3. 99 nap az ARTEMIS-ben Szárazföldi Haderő 2003. december
4. Gondolatok a NATO típusú hadosztályról Szárazföldi Haderő 2003. december
5. Az iraki háború tapasztalatai Szárazföldi Haderő 2004. március;
6. A NATO válságkezelő rendszere. Szárazföldi Haderő 2004
7. Békefenntartó kézikönyv (szerző 100%-s részesedés) 2004, megjelenés éve 2006
8. Katonai kislexikon (társszerző 25 %-os részesedés) 2004
9. La Hongrie et l'OTAN – Előadás – «L'Association des Anciens et Amis des Ecoles Supérieures de Guerre et du Collège Interarmées de Défense» szervezésében – CID 2001
10. A szövetséges légimozgékonyaságú műveletek MH SZFP törzstanulónap 2003. április 24;
11. La chaîne doctrinale hongroise CDES Pkh látogatása 2003. április 17 ;
12. A hadműveleti művészet MH SZFP továbbképzése 2002. szeptember 16 ;
13. A szárazföldi csapatok alkalmazásánál elvei MH SZFP továbbképzése 2003 április 03
14. Az MH általelfogadott és bevezetett STANAG-k MH SZFP továbbképzése 2003 dec. 12
15. A Szövetséges Összhaderőnemi Műveletek (AJP-3) MH SZFP TÖF továbbképzése 2003
16. The battlefield digitization, AARMS 4. kötet 3. szám (2005. szeptember)
17. Implications of NATO Network Enabled Capability in applying the principles of war at the operational level of warfare AARMS 5. kötet 2. szám (2006. augusztus)
18. Command and Network Centric Operation AARMS 6. kötet 2. szám (2007. július)

19. A felülvizsgálatot követő haderő-átalakítás feladatainak jelenlegi kihívásai Kard és Toll 2005. január
20. A hálózat központú hadviselés és a hatásalapú műveletek lehetséges hatásai a vezetési rendszerre Kard és Toll
21. A „34 napos” háború Hadtudomány 2007. I. negyedév
22. A műszaki erők alkalmazása az ARTEMIS műveletben Műszaki Katonai Közlöny 2007/I.

9. Szakmai tudományos önéletrajz

1960 április 23.-n születtem Miskolcon. Általános és középiskolai tanulmányaimat is itt végeztem. A gimnázium után a Zalka Máté Katonai Műszaki Főiskola vegyivédelmi parancsnoki szakán tanultam, ahol 1982-ben vegyivédelmi parancsnoki és rádiókémikus üzemmérnöki diplomát szereztem. Tiszti pályafutásomat Szekszárdon, a 9. önálló vegyivédelmi zászlóaljnál mentesítő századparancsnoki beosztásban kezdtem, majd 1985-ben vegyivédelmi technikai szolgálati főnök lettem.

1998-91 között a moszkvai Tyimosenkó Vegyivédelmi Akadémián tanultam. A diploma megszerzése után Kiskörösre kerültem, a 93. vegyivédelmi ezred haditechnikai főnök, anyagi-technikai főnök helyettesi beosztásba. 1993-ban kineveztek a Szárazföldi Csapatok, Sugárhelyzet Értékelő és Tájékoztató Központ parancsnokává. 1995-ben a Budapesti Katonai Kerület Vegyivédelmi Főnök helyettese lettem, majd a katonai kerület átalakítása következtében visszakérültem 1997-ben Székesfehérvárra, a 4. gépesített hadtest, Területvédelmi Főnökség kiemelt hadműveleti tiszti beosztásába. 1997 és 1998 között, az SFOR Magyar Műszaki Kontingensnél szolgáltam előbb hadműveleti főtiszt, majd törzsfőnöki beosztásban. A továbbiakban újra Székesfehérváron szolgáltam, előbb a Területvédelmi Osztályon, majd a G-5 főnökségen, ahol a műveleti koordináló osztályt vezettem. 2000-2001 között, tanulmányi szerződéssel, a francia vezérkari akadémián, a CID-n tanult, ahol a MARS Hadtudományi Társaság tagja voltam.

Hazatérésem után kiemelt doktrinális főtiszt, hadműveleti főnök helyettes lettem. 2002-ben részt vett a Dynamic Mix'02 gyakorlaton Spanyolországban. 2003-ban, magyar tisztek közül elsőként, részt vettem az Európai Unió által vezetett ARTEMIS műveletben, ahol személyügyi főnöki beosztást láttam el a Műveleti Parancsnokságon.

2004 márciusában jelentkeztem a ZMNE Hadtudományi Doktori Iskola PhD képzésére. A Szárazföldi Műveletek tanszék által „A csapatvezetés aktuális kérdései, a NATO elvek és szabványok adaptációjának lehetőségei a szárazföldi haderő béke és háborús feladatainak végrehajtásában” meghirdetett témakörhöz tartozó munka elkészítésére vállalkozott, és munkája címeként a „NATO új kihívásainak hatása a Magyar Honvédség Szárazföldi Haderő csapatainak vezetésére, irányítására és a törzsek kialakítására” címet választottam. 2004 és 2008 között külszolgálaton voltam, a MK Állandó NATO Képviselő, Katonai Képviselő Hivatal, kiemelt EU összekötő főtiszt beosztását töltötte be. Jelenleg a HM Védelempolitikai Főosztályon dolgozom

Nyelvismeret: orosz: felsőfok, katonai tolmácsvizsga;

angol: felsőfok, STANAG 3433;

francia: felsőfok, STANAG 3333;

Tudományos tevékenysége:

I. A PhD képzésre történő jelentkezése előtt a következő munkái jelentek meg:

Könyv : Békefenntartó kézikönyv (100%-s részvételi arány)
Katonai Kislexikon (25%-s részvételi arány)

Külföldön megjelenő idegen nyelvű folyóiratban

23. L' avenir d'arme nucléaire en L'Europe (Az atomfegyver jövője Európában) ; La Tribune (C.I.D.) 2001/3 68. oldal ;
24. Hongrie et la guerre aérienne de l'OTAN contre Kosovo (Magyarország és a NATO légihaborúja Koszovó ellen) ; La Tribune (C.I.D.) 2001/2 42. oldal ;

Magyar nyelvű mértékadó folyóiratban

1. A megszerzett tapasztalatok hasznosításának és magyar katonai szaknyelv és terminológia aktuális problémái; Hadtudomány 2004. 2. szám;
2. 99 nap az ARTEMIS-ben Szárazföldi Haderő 2003 december
3. Gondolatok a NATO típusú hadosztályról Szárazföldi Haderő 2003 december;
4. Az iraki háború tapasztalatai; Szárazföldi Haderő 2004 március;
5. A NATO Válságkezelő Rendszere Szárazföldi; Haderő 2004 július;

Tudományos előadások:

Idegen nyelven:

1. La Hongrie et l'OTAN – Előadás – «L' Association des Anciens et Amis des Ecoles Supérieures de Guerre et du Collège Interarmées de Défense» szervezésében – Ecole Militaire 2001;
2. La chaîne doctrinale hongroise – előadás - CDES Pkh látogatása 2003 április 17-n ;

Magyar nyelven:

1. A hadművelési művészet MH SZFP továbbképzése 2002 szeptember 16
2. A szárazföldi csapatok alkalmazásának elvei MH SZFP Hadművelési Főnök továbbképzése 2003 április 03
3. A MH általelfogadott és bevezetett STANAG-k MH SZFP továbbképzése 2003 dec 12
4. A Szövetséges Összhaderőnemi Műveletek (AJP-3) MH SZFP Törzsfőnök továbbképzése 2003 május 15
5. A szövetséges légimozgékonyosságú műveletek MH SZFP törzstanulónap 2003 ápr 24;

II. A PhD képzés folyamán a következő munkái jelentek meg:

Magyar nyelvű mértékadó folyóiratban

1. A felülvizsgálatot követő haderő-átalakítás feladatainak jelenlegi kihívásai Kard és Toll (2005. január)
2. A hálózat központú hadviselés és a hatásalapú műveletek lehetséges hatásai a vezetési rendszerre Kard és Toll (2006)

3. A „34 napos” háború Hadtudomány 2007. I. negyedév
4. A műszaki erők alkalmazása az ARTEMIS műveletben Műszaki Katonai Közlöny 2007 I. negyedév
5. Az Európai Unió és a terrorizmus elleni harc; Nemzetvédelmi Egyetemi Közlemények (“A nemzetközi terrorizmus elleni harc időszerű társadalmi, katonai és rendvédelmi kérdései” című tudományos konferencia anyaga, 2007

Magyarországon megjelenő idegen nyelvű folyóiratban :

1. The battlefield digitization AARMS 4. kötet 3. szám (2005. szeptember)
2. Implications of NATO Network Enabled Capability in applying the principles of war at the operational level of warfare AARMS 5. kötet 2. szám (2006. augusztus)
3. Command and Network Centric Operation AARMS 6. kötet 3. szám (2007. július)

III. Az abszolutórium megszerzése után a következő munkái jelentek meg:

Magyarországon megjelenő idegen nyelvű folyóiratban

1. Műszaki erők alkalmazása az USA Iraki Szabadság Műveletében (társszerző Dr. Padányi Józseffel) Hadtudományi Szemle, 2008. 3. szám